پیکار پامیر ۲۰۱۳/۰۳/۱۳

معرفی اثر ارزشمند دیگری از داکترعبدالرحمن زمانی

محقق وارستهٔ میهن

بار دیگر در این اواخر، دیدگان هم میهنان عزیزما، بخصوص دیدگان اهل کتاب و قلم، محققان و علاقه مندان به مسایل و رویداد های تاریخی افغانستان، با چاپ اثرجدیدی از محقق گرامی جناب داکترعبدالرحمن زمانی تحت عنوان **"بازنگری دورهٔ امانی و توطئه های انگلیس"** روشن گردیدند.

این اثرتحقیقی ، مستند و منحصر بفرد که محصول زحمتکشی های سه سالهٔ جناب داکتر زمانی میباشد، طی ۶۴۵ صفحه و ده فصل، با پشتی و کاغذ عالی، از سوی " انتشارات مُسکا" و به اهتمام " شوکت زمانی" در "مطبعهٔ مومند خپرندویه تولنه " واقع شهر جلال آباد افغانستان در سال جاری اقبال چاپ یافته است.

جناب داکترعبدالرحمن زمانی، کتابش را به روانشاد غازی میرزمان خان کنری، با نقش این جملات تقدیم کرده است: **"به غازی میرزمان خان کنری، شخصیت آزادیخواه و وطندوست، سر لشکر جبههٔ موفق چترال جنگ استقلال، یکی از محدود دوستان غازی امان الله خان که تا آخر عم نه تنها به وی وفادارماند و از پروگرام های تجدد و پیشرفتش پشتیبانی نمود، بلکه حین تلاش های تاریخی اش برای تحکیم رژیم امانی، شکار توطئه های انگلیس و عمال داخلی شان شد و در جنوری ۱۹۲۹م / جدی ش۱۳۰۷ شمسی جام شهادت نوشید. "**

جناب داکترزمانی، ضمن پیشگفتار در آغازین کتاب خویش چنین مینگارد: **"... یکی از بزرگترین مشکلات تحقیق راجع به دورهٔ امانی، کمبود اسناد مؤثق و بی اعتباری اسنادموجود میباشد. در رژیم های بعدی نه تنها واقعیت های بسیار کلیدی و اساسی مربوط به سرنوشت مردم ما از نصاب تعلیمی معارف کشیده شد (که متأسفانه این سلسله حتی تا امروز هم ادامه داشته و تاریخ سی سال اخیر کشور در این اواخر از نظام آموزشی کشور حذف شد)، بلکه با از بین بردن آثار و اسناد آن دوره، ما را در یک تاریکی قرار داد. امروز نمیتوان حتی کلکسیون مکمل جریدهٔ امان افغان را در معتبر ترین آرشیف تحقیقاتی جهان سراغ کرد..."**

این، همان عمق درد و اشتیاق تشنه کامان به حقایق تاریخ سر زمین عزیز مان است که ایشان بگونهٔ مؤجز بیان نموده و دقیقاً با احساس همین درد و اشتیاق هم هست که با تقبل رنج های بیکران (مسافرت، تحقیق، تدقیق، نگارش) و سرهم بندی اسناد و یافته های کمیاب دورهٔ سلطنت اعلیحضرت امان الله خان غازی، قادر شده اثری با پهنا و محتوای قابل توجهی را خلق نماید.

محقق حبیب الله رفیع، تقریظ نسبتاً مفصلی به زبان شیوای پشتو، پیرامون این اثر تاریخی نگاشته و در جایی از این تقریظ چنین میگوید: "... حتی د دیموکراسی چه لسیزه (۱۳۴۲-۱۳۵۲ لمریز) کی هم پاته نه شو کولی چی پدی باب {راجع به امان الله خان} حقایق ولیکی او که اجازه ورکره شوه هم همدومره چی خپلواکی دلمانحنی په جشن کی د محمد نادرشاه، شاه محمود خان او شاه ولیخان د عکسونو ترڅنګ د اعلیحضرت امان الله خان عکس هم چاپ کری، په همدی لسیزه کی زه د " افغان ملت " د جریدی په مسوول مدیر وتاکل شوم او له دیموکراسی نه په استفادی سره می د ۱۳۴۸ کال د غبرګولی په شپزمه نیته ددی جریدی چه فوق العاده ګنه کی چی د خپلواکی په باب وه د اخبار لمری مخ در اعلیحضرت غازی امان الله خان عکس ته وقف کړ او ددی نا روا اختناق د مالو لو له پاره می پری ولیکل "د افغانستان د خپلواکی محصل اعلیحضرت غازی امان الله خان" چی افغان اولس یی درووند هرکلی وکړ او اخبار چی تر دی وراندی یو زرنسخی خپریده دا حل پرله پسی لس زره نسخی چاپ شو خو څرنګه چی د چاپ حای دولتی مطبعه وه نو دولت متوجه شو، د زیاتو نسخو د چاپولو مخه یی ونیوله. خو ورځی وروسته یی یوه بهانه ته جوره کره ، ترمحاکمی لاندی یی ونیولم او زندان ته یی واچولم . . . "

افغان جرمن آنلاین تاسو په درنښت همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادښت: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

شاعرچه بجا سروده است که **" اندرین ره کشته بسیارند قربان شما"**

به هر حال، ارزش و اهمیت بزرگ این اثرتاریخی در این نهفته است که مؤلف و محقق گرامی (داکترزمانی) خوشبختانه از مجرای اسلوب علمی، توانسته به آرشیف اسناد افشا شده هند برتانوی دست یافته و در عین حال، از آرشیف افشا شدۀ آلمان و شوروی وقت نیزبهره جسته است.

هرچند بخشهایی از این اثر، قبلاً از طریق صفحات و بسایت "افغان جرمن آنلاین " نیز به نشر رسیده است، اما، انسجام مطالب ارزندۀ این سلسله از تحقیق علمی و تاریخی که در این اواخر صورت پذیرفت، برای علاقمندان و محققان امور تاریخی صد سال اخیرسرزمین باستانی ما، غنیمتی است عظیم .

باز، بقول جناب داکتر زمانی، هرچند در مسیر سالهای اخیر آثاری پیرامون رویداد های تاریخی، سیاسی، اجتماعی دوران زعامت اعلیحضرت امان الله خان از سوی محققان هموطن تألیف و نشر گردید، اما چونکه اسناد وآثارسالهای سلطنت امانی پس از سقوط ایشان، به دست رسی نبود، بنابران، هیچ یک از کتب نشر شدۀ قبلی نمیتواند خواننده و جوینده را آنطور که شاید و باید قانع سازد.

به اعتقاد من، اثر "بازنگری دورۀ امانی و توطئه های انگلیس" که خوشبختانه امسال به اثر تلاش و تمهید وطندوستانۀ جناب داکتر زمانی به زیور چاپ آراسته شد، در واقع، غنی ترین، مستند ترین و مفصلترین تحقیق و تألیفی است که تاکنون به اختیار نسل امروز ما قرار می گیرد.

نگاهی به عکسها، فهرست ها و حواشی کتاب، میرساند که این اثر، با رعایت و در نظر داشت همۀ معیار های اکادمیک و بین المللی و بهرگیری از اسناد دست داشتۀ خانوادگی ترتیب و تدوین گردیده است.

مادامیکه می نگرم حقایق مربوط به مردم دوستی، اهلیت، وطنپرستی، ترقی پسندی، آرزومندی و برنامه های ترقی خواهانۀ اعلیحضرت امان الله خان از یکطرف و توطئه ها، بی انصافی ها و کین ورزیهایی که به حقش روا داشته شد، روز تا روز بمیدان کشیده میشوند، این سرودۀ شاعر بیادم می آید که فرمود:

آتش عشق پس از مرگ نگردد خاموش این چراغیست کزین خانه بدان خانه برند.

من، نگارش و نشراین اثرپُر بهای تاریخی را به محقق گرامی جناب داکترعبدالرحمن زمانی، به وطندوستان و حقیقت پسندان تهنیت گفته دست و دماغ مؤلف آنرا برای کار های بیشتراز این توانا میخواهم.

علاقه مندان این اثر، هرگاه خواسته باشند، میتوانند به ایمیل نمبر آتی با جناب داکترزمانی در تماس شوند:

info@zamanifamily.com

پایان

افغان جرمن آنلاین په درښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادښت: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولـئ